

سنة الفجر

1425

دانشکده تربیت بدنی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی - گرایش مدیریت و برنامه ریزی ورزشی

عنوان:

بررسی عوامل و راهکارهای توسعه گردشگری با تاکید بر جاذبه های

طبیعی ورزشی استان اردبیل

استاد راهنما:

دکتر مهرداد محرم زاده

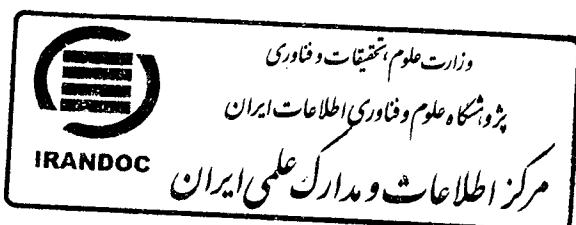
استاد مشاور:

۱۳۸۹/۱۰/۱۱

دکتر فاطمه سادات حسینی

پژوهشگر:

عذرا گل دوست

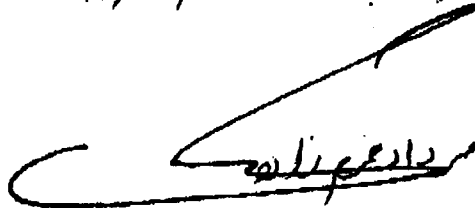
۱۳۸۹

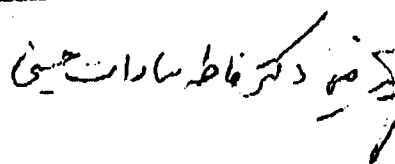
ب

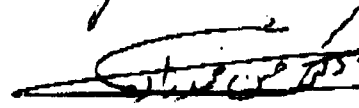
۱۴۸۹۴۵

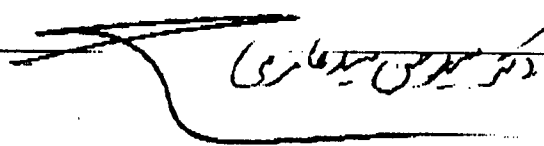

پایان نامه خام محذراتی در دست به تاریخ ۸۹، ۷، ۲۴ شماره
تحت عنوان بررسی عوامل و راه کارهای توسعه گردشگری با تاکید بر جاذبه های طبیعی و تاریخی استان اردبیل
مورد پذیرش هیات محترم داوران با رتبه بسیار خوب و نمره ۱۷، ۸۲ قرار گرفت.

۱- استاد راهنما و رئیس هیات داوران: دکتر امیر رامعزیندی

۲- استاد راهنمای دوم پایان نامه: دکتر فاطمه سادات حسینی

۳- داور خارجی: دکتر امیرحسین محمدی

۴- داور داخلی: دکتر سیدفرانسیس

۵- استاد مشاور: —

۶- نماینده تحصیلات تکمیلی: امیرحسین

تقدیم ہے:

ہستیم، ہمسر مہربانم و پسرانم امیر و احسان

تقدیر و تشکر :

کسب علم و دانش فرایندی است که در این فرایند عوامل زیادی دخیل هستند که در اینجا لازم است از زحمات بی شایان مادر عزیزم که تمام زندگیم فدای او باد و سپس از تلاشهای پدرم تشکر می کنم و از تمام اساتید و دوستان عزیزم که مرا در نگارش این پایان نامه یاری نموده اند .

بر خود واجب می دانم از زحمات بی دریغ استاد راهنمای گرامی جناب آقای دکتر محرم زاده تشکر نمایم که در طول مدت تحصیل هم مرا یاری نمودند.

همچنین از سرکار خانم دکتر حسینی نیز تشکر و قدردانی می نمایم همچنین از اساتید داور جناب آقای دکتر سپید عامری و دکتر محمد زاده نهایت تشکر و قدردانی را کرده که بنده را در طول ترم راهنمایی و هدایت فرمودند .

از استاد گرامی جناب آقای دکتر صدرالدین ستاری کمال تشکر را نموده که هم در بخش آماری پایان نامه و هم در طول نگارش پایان نامه مرا راهنمایی کرده و زحمات زیادی را در این مدت متقبل شده اند.

از دوست و همکار گرامی جناب آقای ارشادی فرد که مرا در مشکلات پایان نامه راهنمایی نمودند.

در آخر از زحمات بی دریغ همسر مهربانم که همیشه یار و یاور و سنگ صبور من در طول دوران تحصیل و

نگارش پایان نامه بوده و همواره در کنارم و مشوقم بودند ، قدردانی می نمایم

چکیده

امروز پیوند میان گردشگری و ورزش نوع جدیدی از جهانگردی را ایجاد نموده که جنبه های مختلف و متنوعی را در بر می گیرد. عوامل مختلفی در هر منطقه وجود دارد که بر توسعه گردشگری آن منطقه موثر است هدف این تحقیق بررسی عوامل و راهکارهای توسعه گردشگری با تاکید بر جاذبه های طبیعی - ورزشی استان اردبیل می باشد. پژوهش حاضر جزو تحقیقات توصیفی پیمایشی (زمینه یابی) است که بصورت میدانی انجام شده است. جامعه و نمونه آماری این تحقیق را سه گروه: مدیران و کارشناسان آژانسهای مسافرتی، مدیران و کارشناسان بخش گردشگری سازمان گردشگری و میراث فرهنگی استان، کارشناسان تربیت بدنی شاغل در ادارات آموزش و پرورش و تربیت بدنی استان و روسای هیئت های ورزشی تشکیل می دهند. توزیع پرسشنامه بین ۱۵۱ نفر انجام شد و جهت تجزیه و تحلیل داده های این تحقیق از آمار توصیفی استفاده شد.

نتایج تحقیق نشان داد:

- ۱- بین جاذبه های طبیعی و توسعه گردشگری ورزشی استان اردبیل ارتباط دارد.
- ۲- بین عوامل سوق دهنده و توسعه گردشگری ورزشی در استان اردبیل ارتباط وجود دارد.
- ۳- بین عوامل جلب کننده و توسعه گردشگری ورزشی در استان اردبیل ارتباط وجود دارد.
- ۴- بین قطب ورزشی و توسعه گردشگری ورزشی در استان اردبیل ارتباط وجود دارد.
- ۵- بین عوامل دفع کننده و توسعه گردشگری ورزشی در استان اردبیل تفاوت وجود دارد.

واژگان کلیدی

گردشگری ورزشی - استان اردبیل - گردشگری - ورزشی - سازمان گردشگری و میراث فرهنگی - عوامل سوق دهنده - عوامل جلب کننده - عوامل بازدارنده

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: طرح تحقیق	
۱-۱- مقدمه	۱
۲-۱- بیان مسأله	۲
۳-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق	۵
۴-۱- اهداف تحقیق	۷
۱-۴-۱- هدف کلی تحقیق	۷
۲-۴-۱- اهداف اختصاصی تحقیق	۷
۵-۱- فرضیات تحقیق	۸
۲-۶-۱- تعریف عملیاتی تحقیق	۱۰
فصل دوم : پیشینه تحقیق	
۱-۲- مقدمه	۱۲
۲-۲- مبانی نظری	۱۲
۳-۲- توریسم و گردشگری	۱۲
۴-۲- گردشگری ورزشی	۱۳
۵-۲- بازاریابی ورزشی	۱۳
۶-۲- تعریف بازار توریسم ورزشی	۱۴

- ۷-۲- بازاریابی توریسم ورزشی ۱۴
- ۸-۲- بازاریابی مشارکتی در توریسم ورزشی ۱۵
- ۹-۲- عوامل مؤثر بر کارایی بازاریابی توریسم ورزشی مشارکتی ۱۶
- ۱۰-۲- منابع اساسی برای توسعه گردشگری ورزش ۱۸
- جدول ۱-۲- منابع اساسی برای توسعه گردشگری ورزشی ۲۰۰۳ هنیگ و هیگام ۱۹
- ۱۱-۲- عوامل سوق دهنده، جلب کننده و بازدارنده ها ۱۹
- ۱۲-۲- مرور دیدگاههای گردشگری ورزشی ۲۴
- ۱۳-۲- تاریخچه توریسم و توریسم ورزشی ۳۰
- ۱۴-۲- وضعیت کنونی گردشگری در جهان ۳۳
- ۱۵-۲- جایگاه گردشگری ورزشی در جهان ۳۶
- ۱۶-۲- تاریخچه تشکیل گردشگری ورزشی ۳۷
- ۱۷-۲- معرفی قابلیت‌های گردشگری و گردشگری ورزشی در استان اردبیل: ۳۹
- ۱-۱۷-۲- دریاچه نئور ۳۹
- ۲-۱۷-۲- دریاچه شورابیل ۴۰
- ۳-۱۷-۲- تالاب گنجگاه ۴۰
- ۴-۱۷-۲- تالاب نوشار ۴۰
- ۵-۱۷-۲- تالاب شورگل ۴۱
- ۷-۱۷-۲- سد خاکی پیرالقیر ۴۱
- ۸-۱۷-۲- تالاب قره گل: ۴۱

- ۴۱ رودخانه ارس ۹-۱۷-۲
- ۴۲ بالیقلی چای ۱۰-۱۷-۲
- ۴۲ رود مشکین چای ۱۱-۱۷-۲
- ۴۲ رودخانه خیابو ۱۲-۱۷-۲
- ۴۳ رودخانه قتورسو ۱۳-۱۷-۲
- ۴۳ رودخانه قره سو ۱۴-۱۷-۲
- ۴۴ آبشار گورگور سبلان ۱۵-۱۷-۲
- ۴۴ آبشار گورگور خیابوچای ۱۶-۱۷-۲
- ۴۴ آبشار آقبلاغ ۱۷-۱۷-۲
- ۴۵ آبشار سردابه ۱۸-۱۷-۲
- ۴۶ آب گرم قره سو ۱۹-۱۷-۲
- ۴۶ آبگرم گامیش گلی ۲۰-۱۷-۲
- ۴۶ آب گرم گزال (زئرال) ۲۱-۱۷-۲
- ۴۶ آب پهن ۲۲-۱۷-۲
- ۴۷ آب یل سویی ۲۳-۱۷-۲
- ۴۷ آب چشم ۲۴-۱۷-۲
- ۴۷ آب گرم قهوه خانه همت ۲۵-۱۷-۲
- ۴۷ آب گرم قهوه خانه ممتاز ۲۶-۱۷-۲
- ۴۷ آب گرم بش باجی لار ۲۷-۱۷-۲
- ۴۷ چشمه های بیله دره ۲۸-۱۷-۲
- ۴۸ چشمه سردابه ۲۹-۱۷-۲
- ۴۸ چشمه بوشلی ۳۰-۱۷-۲
- ۴۸ چشمه قوتورسونی ۳۱-۱۷-۲
- ۴۹ چشمه خلخال ۳۲-۱۷-۲
- ۴۹ چشمه قینرجه ۳۳-۱۷-۲
- ۴۹ چشمه ایلان دو ۳۴-۱۷-۲
- ۵۰ چشمه آبگرم شاییل ۳۵-۱۷-۲
- ۵۰ دشت مغان ۳۶-۱۷-۲

- ۳۷-۱۷-۲- دشت اردبیل..... ۵۰
- ۳۸-۱۷-۲- جنگل و بیشه ها..... ۵۱
- ۳۹-۱۷-۲- رشته سبلان - جلفا..... ۵۱
- ۴۰-۱۷-۲- سبلان و دامنه های آن..... ۵۲
- ۴۱-۱۷-۲- رشته کوه تالش..... ۵۴
- ۴۲-۱۷-۲- رشته کوه صلوات داغی..... ۵۵
- ۴۳-۱۷-۲- کوه حصاربلاغی..... ۵۵
- ۴۴-۱۷-۲- کوه قلی تاش..... ۵۵
- ۴۵-۱۷-۲- کوه داش بلاغ..... ۵۶
- ۴۶-۱۷-۲- کوه قوج داغی..... ۵۶
- ۴۷-۱۷-۲- کوه قزلخ داغی..... ۵۶
- ۴۸-۱۷-۲- زیستگاه شیروان دره سی..... ۵۶
- ۴۹-۱۷-۲- زیستگاه موویل..... ۵۶
- ۵۰-۱۷-۲- زیستگاه حاجیلو..... ۵۷
- ۵۱-۱۷-۲- زیستگاه حسن دره سی..... ۵۷
- ۵۲-۱۷-۲- زیستگاه سروان دره سی..... ۵۷
- ۵۳-۱۷-۲- پارک جنگلی فندقلو..... ۵۷
- ۵۴-۱۷-۲- پیست اسکی آلوارس..... ۵۸
- ۵۵-۱۷-۲- دره جنگلی اردی موسی..... ۵۹
- ۵۶-۱۷-۲- دره رود..... ۶۰
- ۵۷-۱۷-۲- منطقه حفاظت شده نثور..... ۶۰
- ۵۸-۱۷-۲- منطقه سیاحتی سردابه..... ۶۰
- ۵۹-۱۷-۲- منطقه شکار ممنوع آق داغ..... ۶۰
- ۶۰-۱۷-۲- قلعه کهنه..... ۶۱
- ۶۱-۱۷-۲- قلعه قهقهه..... ۶۲
- ۶۲-۱۷-۲- قلعه شیخ حیدر مشکین شهر..... ۶۲
- ۶۳-۱۷-۲- غار یخگان..... ۶۳
- ۶۴-۱۷-۲- پل سامیان..... ۶۳

- ۶۳ ۶۵-۱۷-۲- پل کلخوران
- ۶۳ ۶۶-۱۷-۲- پل سیدآباد (پیرمادر)
- ۶۴ ۶۷-۱۷-۲- پل یعقوبیه
- ۶۴ ۶۸-۱۷-۲- پل ابراهیم آباد
- ۶۴ ۶۹-۱۷-۲- پل ججین (دش کسن)
- ۶۴ ۷۰-۱۷-۲- حمام پیرعبدالملک (میرزا حبیب)
- ۶۵ ۷۱-۱۷-۲- حمام اوچدکان
- ۶۵ ۷۲-۱۷-۲- حمام ملاهادی
- ۶۵ ۷۳-۱۷-۲- خانه ابراهیمی
- ۶۶ ۷۴-۱۷-۲- خانه رضازاده
- ۶۶ ۷۵-۱۷-۲- خانه مرحوم مروج اردبیل
- ۶۷ ۷۶-۱۷-۲- بازار
- ۶۷ ۷۷-۱۷-۲- خانه های سنگی در کوه
- ۶۸ ۷۸-۱۷-۲- دهکده سنگی و زیرزمینی و بند کلخوران
- ۶۸ ۷۹-۱۷-۲- مسجد جامع اردبیل «جمعه مسجد»
- ۶۹ ۸۰-۱۷-۲- مسجد اعظم اردبیل
- ۶۹ ۸۱-۱۷-۲- بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی
- ۷۰ ۱۸-۲- تحقیقات انجام شده در داخل
- ۷۵ ۱۹-۲- تحقیقات انجام شده در خارج از کشور
- ۸۰ ۲۰-۲- جمع بندی

فصل سوم : روش شناسی تحقیق

- ۸۱ ۱-۳- مقدمه
- ۸۱ ۲-۳- جامعه و نمونه آماری
- ۸۱ جدول ۱-۳ جامعه و نمونه آماری

۳-۳- روش نمونه گیری ۸۲

۳-۴- روش و ابزار گردآوری اطلاعات ۸۲

۳-۵- متغیرهای مداخله گر ۸۲

۳-۶- روش تحقیق ۸۲

۳-۷- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات ۸۳

۳-۸- محدودیتهای تحقیقی ۸۳

۳-۸-۱- محدودیتهای تحت کنترل محقق ۸۳

۳-۸-۲- محدودیتهایی که در کنترل محقق نیست ۸۳

فصل چهارم : تجزیه و تحلیل داده ها

۴-۱- مقدمه ۸۴

۴-۲- ویژگیهای توصیفی آزمودنیها ۸۴

۴-۳- بررسی اهداف و فرضیه های تحقیق ۸۷

فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری

۵-۱- خلاصه ۹۵

۵-۲- بحث ۹۶

۵-۳- نتیجه گیری ۹۹

۵-۴- پیشنهادات ۱۰۰

۱۰۰-۱-۴-۵- پیشنهادات برخواسته از تحقیق.....

۱۰۱-۲-۴-۵- پیشنهادات به محققین.....

۱۰۲- فهرست منابع:.....

فهرست جداول

- جدول ۱-۲ منابع اساسی برای توسعه گردشگری ورزشی ۲۰۰۳ هینگ و هیگام ۱۹
- جدول ۲-۲- سرمایه گذاری جهانی یا ورود گردشگران در سال ۱۹۹۸ ۳۴
- جدول ۲-۴- مناطقی از آسیا و اقیانوسیه که تورگردانان آمریکای شمالی در آنها تور برگزار میکنند ۳۵
- جدول ۱-۳- جامعه و نمونه آماری ۸۱
- جدول ۱-۴- ویژگیهای سنی، تحصیلات، سابقه و جنسیت آزمودنیها ۸۴
- جدول ۲-۴- مقدار خبی دو عامل بازدارنده توسعه گردشگری ورزشی استان اردبیل ۸۸
- جدول ۳-۴- مقدار خبی دو عوامل سوق دهنده توسعه گردشگری ورزشی استان اردبیل ۸۹
- جدول ۴-۴- مقدار خبی دو عوامل جلب کننده توسعه گردشگری ورزشی استان اردبیل ۹۰
- جدول ۵-۴- مقدار خبی دو جاذبه های طبیعی توسعه گردشگری ورزشی استان اردبیل ۹۱
- جدول ۶-۴- مقدار خبی دو قطب ورزشی و توسعه گردشگری ورزشی استان اردبیل ۹۲
- جدول ۷-۴- پاسخ دهندگان به سئوالات باز پرسشنامه ۹۴

فهرست نمودارها

- نمودار ۱-۴ سن آزمودنی ها ۸۵
- نمودار ۲-۴ جنسیت آزمودنی ها ۸۵
- نمودار ۳-۴ میزان تحصیلات آزمودنی ها ۸۶
- نمودار ۴-۴ سابقه فعالیت آزمودنی ها ۸۷
- نمودار ۵-۴ عوامل بازدارنده توسعه گردشگری ورزشی استان اردبیل ۸۸
- نمودار ۶-۴ عوامل سوق دهنده گردشگری ورزشی استان اردبیل ۸۹
- نمودار ۷-۴ عوامل جذب کننده گردشگری ورزشی استان اردبیل ۹۰
- نمودار ۸-۴ جاذبه های طبیعی گردشگری ورزشی استان اردبیل ۹۱
- نمودار ۹-۴ قطب ورزشی و گردشگری ورزشی استان اردبیل ۹۲

پیوست ها

- پرسشنامه مربوط به تحقیق ۱۰۹
- چکیده انگلیسی تحقیق ۱۱۲

فصل اول

طرح تحقیق

سیر و سیاحت بویژه به منظور گذراندن اوقات فراغت یکی از نیازهای اصلی بشر تلقی شده به گونه ای که این پدیده با تخصیص یک دهم جمعیت جهان بزرگترین جابجایی صلح آمیز تاریخ بشر محسوب می‌شود.

پیشرفت فناوری حمل و نقل و ارتباطات، توسعه تولیدات صنعتی و افزایش درآمد. جهانی شدن و ابعاد مرتب با آن افزایش اوقات فراغت، بهبود خدمات بازنشستگی، ارتقاء سلامت جوامع و دیگر عوامل تغییرات چشمگیری را در کشورهای صنعتی و بخصوص در شهرها ایجاد نموده و توانسته است جهانگردی (صنعت بدون درد) را در هزاره سوم میلادی به عنوان یکی از مهم‌ترین نیروهای محرکه توسعه اقتصادی و یکی از سه صنعت درآمدزا مهم جهان در کنار صنعت نفت و خودروسازی مطرح نماید. این صنعت بیش از هر صنعت دیگری حرکت سرمایه و انتقال پول و ارز را در مقیاس‌های محلی، منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی را سبب گردیده به طوری که هزینه‌های جهانگردی به مراتب بیشتر از تولید ناخالص ملی و صادرات جهانی است. صنعت جهانگردی به عنوان صادرات نامرئی چنانچه خوب برنامه‌ریزی و هدایت شود درآمدزاترین و ارز آورترین صنعت است و سهم بسزایی در ایجاد فرصت‌های شغلی با توجه به ابعاد گسترده بیکاری، توزیع ثروت، رفع بی‌تعدالی‌های منطقه‌ای، کاهش فقر، ارتقاء سطح زندگی و معیشت افراد جامعه و تعاملات مثبت فرهنگی ایفا می‌کند. براساس آمار سازمان جهانگردی جهانی^۱ این صنعت حدوداً ۶ درصد تولید ناخالص را به خود اختصاص داده و متجاوز از ۱۰ درصد نیروی کار جهانی یعنی معدل ۲۳۱ میلیون نفر را به کار گمارده است. بنابر پیش‌بینی این سازمان این ارقام در سال ۲۰۰۶ به ترتیب به ۱۱/۵ درصد و ۳۸۵ میلیون نفر بالغ خواهد گردید. (WTO,1997).

کشور ما به لحاظ تنوع آب و هوایی از یک سو و وجود مکانهای تاریخی و فرهنگی منحصر به فرد از سوی دیگر یکی از چند کشور انگشت شمار جهان است که تاکنون از ظرفیتهای بالقوه خود در این زمینه به نحو مطلوبی استفاده نکرده است. بررسی صنعت گردشگری در ایران و ملاحظه ارقام درآمدی ارزی حاصل از آن، حاکی از این است که به رغم این واقعیت که ایران یکی از ده کشور مهم جهان از حیث آثار تاریخی و باستانی است (جنینگ^۲، ۱۹۹۸) کمتر از یک هزارم درآمد جهانی حاصل از گردشگری را نصیب خود کرده است. (ارشادی‌فرد، ۱۳۸۸)

1-World Tourism Organization (WTO)

2 - Geening

سرزمین ایران با پتانسیل‌های طبیعی و جاذبه‌های سیاحتی و فرهنگی بسیار و دارا بودن آب و هوای به اصطلاح چهار فصل می‌تواند به عنوان کشوری توانمند در آماده‌سازی شرایطی مطلوب برای علاقه‌مندان به مسافرت‌های خارجی، قطبی مهم در صنعت توریسم به معنای عام و توریسم ورزشی در معنای خاص آن تلقی شود، که در این راستا استان اردبیل با داشتن پتانسیل‌های موجود، توانایی‌های لازم و موقعیتی استراتژیک می‌تواند نقشی مهم و اساسی در جذب انواع گردشگر، بویژه گردشگر ورزشی داشته باشد.

نظر کلی به سابقه تحقیقات انجام شده در حوزه گردشگری ورزشی نشان می‌دهد که گردشگری ورزشی یکی از حوزه‌های جدید تحقیقی طی ده سال گذشته تلقی می‌شود و تحقیقات انجام شده در این زمینه بسیار کم است و تا حال تحقیقات زیادی در زمینه گردشگری ورزشی در کشور انجام نشده، لذا محقق با در نظر گرفتن ویژگیهای مناطق استان اردبیل به عنوان یکی از قطبهای مهم گردشگری ورزشی بدلیل داشتن پتانسیل‌های بالای گردشگری مرتبط با ورزش قصد دارد با استفاده از نظرات و پیشنهادات دست اندرکاران و کارشناسان استان در زمینه گردشگری ورزشی، عوامل و راهکارهای توسعه گردشگری را با تأکید بر جاذبه‌های طبیعی ورزشی استان بررسی نماید.

۱-۲- بیان مسأله

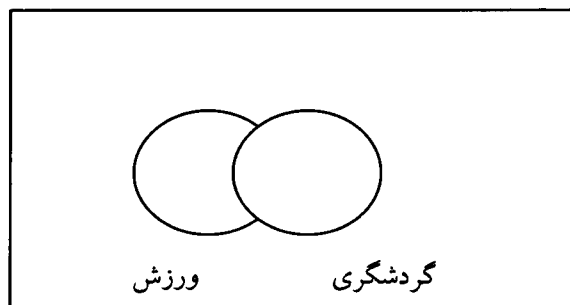
یکی از موضوعات بسیار مهمی که هم اینک سراسر جهان را در کسب اعتبار جهانی، تبلیغات با هزینه اندک، یافتن کانالهای جدید درآمدزایی، ایجاد کسب و کار و بسترهای شغلی برای نیروی اجتماعی و دستیابی به اقتدار و ثبات ملی و بین‌المللی در عرصه‌های مختلف، توجه به موضوع گردشگری است (محرم‌زاده، ۱۳۸۸)

صنعت گردشگری در سراسر دنیا به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه که منابع دیگر اقتصادی مانند تولید یا استخراج منابع طبیعی را ندارند، بسیار مورد توجه است. با وجود این، فرصت استفاده از این منبع درآمدی برای تمامی کشورها مساوی است. امروز ورزش نیز یکی از صنایع بزرگ و مهم در دنیاست و افراد بسیاری در سرتاسر جهان در آن اشتغال دارند.

همچنین ورزش یکی از متداولترین عوامل ایجاد انگیزه برای گردشگران است. «گردشگری ورزش»^۳ صنعتی است که از ترکیب دو صنعت «گردشگری» و صنعت «ورزش» پدید آمده است، به عبارت دیگر ورزش یکی از فعالیتهای مهم گردشگران در حین گردشگری است و گردشگری و مسافرت نیز با انواع مختلف ورزش همراه است. اگر چه اندازه گیری های تأثیر ورزش و گردشگری در کل جهان مشکل است، با این وجود نرخ رشد صنعت گردشگری ورزش حدود ۱۰ درصد در سال برآورد می شود. (هودسون، ۲۰۰۳)

از طرفی وجود خیل مشتاقان در مسابقات ورزشی، هواداران متعصب تیم های مختلف و نیز هواداران سلامتی و تندرستی که بی وقفه خواهان خدمات مناسب سریع و متنوع ورزشی می باشند، باعث شده که ورزش به عنوان یک صنعت پرترفدار و پردرآمد در جهان شناخته شود به گونه ای که برای مثال در آمریکا این صنعت با ارزشی حدود ۲/۳ میلیارد دلار در رده بیستم صنایع ایالات آمریکا قرار دارد. (گی، ۱۳۸۲)

گردشگری ورزش صنعتی است که از ترکیب دو صنعت جهانگردی و صنعت ورزش پدید آمده است، به عبارتی دیگر ورزش یکی از فعالیتهای مهم گردشگران در حین گردشگری است اگر چه صنعت گردشگری و ورزش هر دو از موضوعات مهم به شمار می روند ولی تعامل این دو در گذشته مطرح نمی شد، هینگ و هیگام^۴، به زیبایی تعامل این دو حیطه (گردشگری و ورزش) را در شکل (۱-۱) مشخص کرده اند (هینگ و هیگام، ۲۰۰۳)

توریست های ورزشی می توانند براساس اهداف ورزشی به ۳ طبقه تقسیم شوند:

الف- مشارکت کنندگان در رویدادها (ورزشکاران)

ب- تماشاچیان ورزشی

ج- عاشقان ورزشی

³ -Sport Tourism

⁴ -Hinch & Higham

مشارکت کنندگان ورزشی به آن دسته از اشخاص گفته می‌شود که هدف از سفر آنها مشارکت در رویدادهای ورزشی سازماندهی شده باشد (رقابتی یا غیررقابتی). تماشاچیان آن دسته از افرادی هستند که هدف از سفر برای آنها حضور در رویدادهای ورزشی است. عاشقان ورزشی آن دسته از اشخاص هستند که هدف از سفر برای آنها حضور در رویدادهای ورزشی است که خود تدارکات آنها را مهیا ساخته‌اند. (محرم‌زاده ۱۳۸۸)

گردشگری و ورزش چه به صورت حرفه‌ای و چه به صورت آماتور و تفریحی، مسافرت‌های قابل توجهی را به نقاط مختلف جهان در بر می‌گیرد، برای تداوم رشد اقتصادی، ایجاد اشتغال و درآمدزایی باید ورزش و گردشگری همراه با هم حرکت کنند. پس با توجه به نقش و اهمیت موضوع ورزش و گردشگری، مسئولان هر منطقه و شهری باید در پی تلاش و توسعه ورزش و به دنبال آن گردشگری ناشی از آن باشند که چه بسا بسیاری از مکانها فاقد پتانسیل و منابع اولیه لازم در این زمینه بوده ولی با اهتمام به نقش و تأثیر آن بر ابعاد مختلف زندگی بشر مسئولین و دست‌اندرکاران آنجا به خلاقیت و ابتکار خود در این زمینه موجبات بهره‌مندی از این صنعت را به نحو احسن فراهم کرده‌اند.

کشور ما با وجود داشتن جاذبه‌های طبیعی، پارک‌های ملی، مراکز کوهستانی، حیات وحش و سایر جاذبه‌ها همانند آب و هوا، چهار فصل بودن، وجود مراکز آب درمانی، آثار تاریخی، جاذبه‌های اخلاقی و فرهنگی و استعدادهای ارزشمند می‌تواند فرصت مناسبی را برای جذب گردشگری ورزشی فعال در جهت توسعه گردشگری ورزشی فراهم آورد.

لذا استان اردبیل دارای پتانسل‌های طبیعی و جاذبه‌های سیاحتی و فرهنگی بسیار و شرایط توسعه توریسم بالاست که چه بسا استانهای دیگر فاقد اینچنین پتانسیلهایی در خور و شایان توجه باشند، ولی با توجه به این همه امکانات، که شرایط فعلی نشان از عدم توسعه بهینه آن است و با توجه به مسائل فوق، استان اردبیل توانایی و استعداد سرمایه‌گذاری در زمینه گردشگری ورزشی را که می‌تواند زمینه رشد و شکوفایی اقتصادی، فرهنگی و ورزشی استان باشد داشته و ظرفیت‌های فراوانی را در جهت جلب گردشگری ورزشی مرتبط با رویدادهای ورزشی می‌تواند داشته باشد، پس تحقیق حاضر در نظر دارد عوامل و راهکارهای توسعه گردشگری را با تأکید بر جاذبه‌های طبیعی ورزشی استان اردبیل بررسی نماید.